

OUTDOOR
LIVING & LEARNING ACADEMY

Minor OnderwijsBuiten

Nieuwsbrief Winter 2023

Struinen

*Alles is struinen
Het kijken naar kinderen
Wat spelen ze
En waar
Hoe worden zij begeleid?
Wat doet ruimte
Wat doet tijd*

*Welke rol heb je als pedagoog
Waar laat je los
Waar ben je bij
Waar voeg je toe
Waar laat je vrij*

*En waar liggen kansen om iets te vertellen, te leren?
Zanderige, natte kleren
Kan ons het schelen
Als we maar spelen*

*Alles is struinen
Het luisteren naar anderen
Wat heb je te vertellen
Wat is jouw verhaal
Wie ben jij
Jij helemaal
Hoe zien anderen natuur
We verzamelen verhalen
Struinen is je hart ophalen*

*Alles is struinen
We duiken erin
Glibberige modderpaadjes
Struikeltakken
Natte blaadjes
Doornstruiken
Bukken, duiken
Proeven en ruiken
Er onderdoor, er overheen
Handje helpen
Samen
Alleen
Beversporen
Judass oren
Koud en warm
Nat en droog
En oog in oog
Met twee grote bizons
Oeil*

*Alles is struinen
Horen en kijken
Voelen en ervaren
En dan al dat gestruin
Bewaren*

Heel goed bewaren...

*Marieke van Ierschoot
7 december 2022*

Cyclus

In de warme zomerzon startte de minor eind augustus 2022 met een driedaagse op een prachtige plek in het bos. En waar we de eerste bijeenkomsten de warmte van de zon konden voelen, volgden we de tijd die overging in de herfst. Het licht veranderde, het werd frisser en als we toch de zon konden vangen tijdens een minor bijeenkomst waren we dankbaar; nog even geen winterjas aan en buiten zijn. Nu is het winter, er is vorst geweest en er lag sneeuw. De wind hebben we om ons heen laten waaien en de regen liet ons schuilen. Het donker vraagt om meer rust, tijd om te bezinnen. En ja, we lonken ook naar de lente.

Winter

De natuur is in rust, onze energie is ook anders. We besteden aandacht aan deze periode van inkeer en reflectie. We gaan naar buiten om het seizoen te beleven. In de winter hebben de meeste bomen geen bladeren. Je kunt de bomen dan niet aan de bladeren herkennen.

Toch kun je zien wat voor boom het is, let maar eens op de schors. De schors van de boom is de dode buitenste kurklaag van de bast, die de boom beschermt tegen beschadiging, uitdroging en infecties van buitenaf. Elke boomsoort heeft een kenmerkende schors, uniek. Zo hebben berken een witte schors. Een grauwe abeel heeft 'ogen'. Een beuk heeft een gladde schors en de schors van een eik is ruw. Een plataan is vlekkelig zoals camouflage kleding, dat komt omdat er stukken dode schors afvallen waaronder een andere kleur zit. Nadenken over buitenkant en binnenkant is een mooie, winterse activiteit.

Afronden

Tijd om de minor af te ronden en met elkaar terug te blikken over wat er bij ons van binnen is gebeurd en over hoe we dat naar buiten hebben gebracht. Maar ook hoe we telkens dat binnen en buiten zijn in balans hebben gebracht en het een niet zonder het ander kan. Op 25 januari hebben we onze verzameling aan ervaringen en ideeën bekeken en besproken tijdens de slotbijeenkomst bij De Tuin van de Smid, een prachtige buitenlocatie in Leiden. De studenten hebben hun ontwikkeling verwoord en in beeld gebracht en hun Meesterproef gepresenteerd. Wat heeft het half jaar met elkaar op pad zijn hen gebracht? Het samen ontdekken en ontwikkelen en het onderzoekend en vragenderwijs werken zorgden ervoor dat de leerervaringen intenser waren en diepe sporen hebben achterlaten. De minor is afgerond maar werkt door in wie we zijn en wat we doen. Als we het spoor volgen ligt er nog veel moois in het verschiet.

In deze nieuwsbrief nemen we jullie mee op het avontuurlijke minor pad en willen wij jullie laten meegenieten met onze ervaringen.

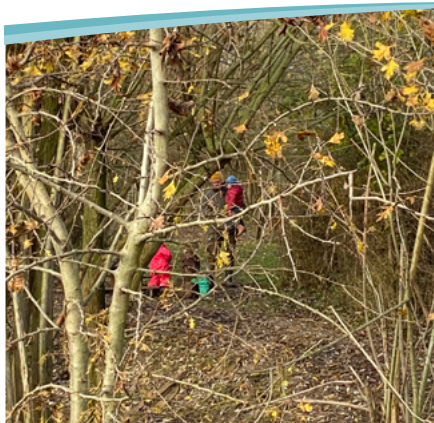

De minor bijeenkomsten

In de bijeenkomsten op woensdag hebben we als een leergemeenschap (community of learners) veel kennis en ervaring opgedaan en uitgewisseld. Er kwamen experts met ons meedoen, we lazen artikelen en boeken. En ook podcasts, films en documentaires hebben ons informatie gegeven om te verwerken. Deze mooie bronnen nodigden ons uit om in gesprek te gaan.

Grote vragen, kleine stappen

Vraagstukken rondom natuur en milieu zijn groot, hebben impact en laten ons goed nadenken over hoe we die in willen en kunnen zetten in het onderwijs. Wij bezoeken het Museon om te zien hoe je in het onderwijs Sustainable Development Goals handen en voeten kunt geven. We reflecteren op de impact van deze informatie voor kinderen. Het is nodig om bewust stil staan bij de cirkel van invloed van de kinderen. Waar ligt hun bijdrage, hoe brengen we de ernstige boodschap hoopvol? Er zijn verschillende coping mechanismen leren we. Het werk van Susie Burke inspireert ons. Met Govert Jan de Vrieze verdiepen we ons in de planetaire grenzen. De laatste jaren spreken namelijk steeds meer deskundigen hun twijfels uit over de waarde van de SDG's. Is het mogelijk om duurzame ontwikkeling voor iedereen te realiseren op een eindige planeet?

Struinen

Met biologen op pad, dat hoort uiteraard bij onze minor. Wij struinden op de Utrechtse heuvelrug. We waren een hele dag op stap met verrekijkers, natuurgidsen en vooral met de waarnemingen die via onze zintuigen tot ons kwamen. Al struinend kom je in een flow-ervaring en dat vonden we zeer waardevol. We hebben die ervaring verdiept en verbonden aan pedagogiek door een dag samen met Matthijs de Gruijter van Struin op te trekken. Struin is een centrum voor natuurpedagogiek. Deze kinderopvang werkt met kinderen van 2 tot 12 jaar. Naast informatie over de onderbouwing van deze pedagogiek zijn we zelf ook gaan struinen. We verbleven en speelden in de 'wilde' natuur. Dat deed wat met ons!

Spel en onderzoek

In de onderwijspraktijk waarin natuur de basis is, hebben we spel en onderzoek nodig. We werkten in twee bijeenkomsten aan deze thema's samen met verschillende docenten. Welk theorie zit er achter spel en om welke onderzoeksvaardigheden gaat het. Lezen, ervaren en natuurlijk ook ontwerpen maken om in de praktijk op de stageschool te gebruiken.

Kunst

De vele ervaringen in de natuur hebben ons verwondering, rust en inzichten gebracht. Met gastdocenten, Roosien Verlaan (kunstenaar en beeldend docent) en Reyer Ploeg (musicus en onderzoeker bij het lectoraat Muziek in Onderwijs van Hogeschool Leiden) werkten we aan de verbinding van natuur en kunst. Dat was een rijkdom, die zeker ook weer de stagescholen in kon gaan.

FriLuftsLiv

Met Mats Johnsson van de universiteit van Malmö doken we in dit boeiende onderwerp. Online stonden we in verbinding met Mats. En zo konden ook docenten en studenten van de Fontys Hogeschool vanuit hun interesse met ons meedoen.

We koppelden onze ideeën en opvattingen aan perspectieven op onderwijs buiten zoals die in Scandinavië worden gebruikt. Dat vraagt nog zeker om meer verdieping en samenwerking merkten we.

Stage in het onderwijs

De overgang van de zomer naar de herfst beleefden de studenten tijdens de stage bij een natuurorganisatie. Hoe Buitenbekwaam ben ik? Hoe beleef ik de natuur en hoe leef ik in en met de natuur? Met deze rijke ervaring stapten de studenten hun tweede stage in en werden zij verwelkomd op een school met een 'groene kleur'. Een school waar onderwijs buiten in meer of in mindere mate onderdeel uitmaakte van het dagelijks aanbod. Hoe Onderwijs-Buitenbekwaam ben ik en wat is er nodig om verder te groeien hierin? In contact met leerkrachten en met de kinderen werkten zij aan een school-ontwikkelvraag. Hoe kan de buitenruimte ingezet worden als onderwijsruimte? Hoe kan een moestuin plek krijgen op een braakliggend terrein achter de school? En welke buitenactiviteiten zijn passend voor scholieren van een middelbare school? Zomaar enkele voor-

beelden van ontwikkelvragen die hen aan het denken zetten en die tijdens de bijeenkomsten werden ingebracht om er vanuit verschillende perspectieven naar te kijken. Het bleek best uitdagend te zijn om natuurkennis, ervaringskennis, en onderwijskennis te verbinden aan de schoolstage. Maar in het samen optrekken konden er telkens weer stappen worden gezet.

Midwinter

Op 21 december waren we buiten, we vierden midwinter. Daarbij onderzochten we hoe de verschillende schoolse vakken buiten een plaats krijgen. Het is fijn om de input van de voorgaande bijeenkomsten steeds terug te zien komen. We merken dat we samen dieper en duidelijker krijgen wat we willen met elkaar in de onderwijspraktijk met natuur als basis. Deze onderzoeks- en praktijkervaring is ontzettend nodig, want oefening baart tenslotte kunst.

Spreekuur

Op verschillende momenten werkten we samen aan ons portfolio, aan de school-ontwikkelvraag, aan de meesterproef. Leren met en van elkaar, zelf weer struinen in de natuur en in de theorie; we genoten ervan!

Meer weten?

We kunnen ons voorstellen dat je nieuwsgierig bent geworden door het lezen van de nieuwsbrief. Voor vragen en een gesprek over de minor OnderwijsBuiten staan wij altijd open. Je kunt ook de informatie lezen en het filmpje bekijken op de website van het lectoraat Natuur & Ontwikkeling Kind: <https://www.hsleiden.nl/natuur-en-ontwikkeling-kind/nieuws/minor-onderwijsbuiten-in-september-van-start> Verrijkt door de ervaringen en verhalen van dit studiejaar start er in september 2023 weer een nieuwe minor OnderwijsBuiten. We vinden het fijn als je de berichtgeving hierover meeneemt en deelt met anderen.

We ontmoeten je graag!

Loes van 't Hoff, Marian Joven, Marieke van Ierschoot en Janneke Hagenaar